

Flere roller, mange rom

Psykologer bør være der de gjør størst nytte for seg. Ofte er det i terapirommet, noen ganger helt andre steder.

TEKST

Tor Levin Hofgaard

PUBLISERT 6. mars 2018

PSYKOLOGROLLEN

I EN KOMMENTARARTIKKEL i februarutgaven uttrykker redaktør Per Olav Solberg bekymring for at psykologer er i ferd med å forlate terapirommet, og at psykologrollen utvannes. Det er prisverdig at psykologforeningens eget tidsskrift bruker spalteplass på å diskutere profesjonsutvikling og grensene for psykologers kjernekompetanse, men argumentasjonsgrunnlaget fremstår ikke som bunnsolid.

Klinikkvekst

Psykologprofesjonen har først og fremst utviklet seg innenfor en klinisk ramme. Det har skjedd siden Harald Schjelderup sådde spirene til dagens profesjonsstudium ved Universitetet i Oslo i 1948. Man trenger ikke taste seg lenger enn til medlemsstatistikken for å kunne konstatere at satsingen på klinikk har båret frukter. I dag jobber det cirka 4500 psykologer i spesialisthelsetjenesten. Økningen har vært på drøye hundre hvert år siden 2015. Lite tyder på bråstopp i trenden, selv om også kommunene er i gang med å rekruttere psykologene de er lovpålagt å tilby fra 2020.

Det er altså ingen akutt fare for terapirom som er tomme for psykologer. Og det er bra. Trenger vi psykisk helsehjelp, må vi få det. Enten det er spesialisthjelp på sykehus eller lavterskeltjenester der vi bor. Det er i tråd med samfunnets bestilling av hva psykologprofesjonen skal levere: helsehjelp.

Utvidet samfunnsoppdrag

De siste årene er imidlertid samfunnsoppdraget blitt utvidet. Blant annet fordi politikere erkjenner at vi heller bør flytte ressursene fra å reparere helseskader over til å bruke kreftene på å forhindre at folk får så store plager at de må søke hjelp for mer alvorlige psykiske lidelser. Og da må vi jobbe på en annen måte enn før: både gi individuell hjelp til dem som trenger det, og forebygge der det er mulig.

Noe av det smarteste vi kan gjøre, er å spre kompetanse til fagmiljøer som har kontakt med barn og unge til daglig – i barnehagen, på skolen:

Hvis Fia på fem viser tegn på omsorgssvikt, er det viktig at hun ikke er omgitt av personale som er usikre på hvilke tegn de skal se etter som gir grunnlag for bekymringsmelding. Da kan det nettopp være kompetansepåfyll fra en psykolog de trenger.

Hvis Ottar på åtte er lei seg og ikke vil gå på skolen fordi han blir mobbet, kan det være en god investering å bruke psykologkompetanse til å veilede skolen/lærerne i hva som skal til for å skape gode lærer–elev-relasjoner og et godt psykososialt skolemiljø.

Og hvis vi kan forebygge konsekvensene av sosialt og økonomisk utenforskap med å formidle psykologisk kunnskap til folkevalgte og samfunnsplanleggere utenfor terapirommet, skal vi selvsagt gjøre det. For samfunnsmessige forhold *har* psykologiske konsekvenser. Det er derfor Psykologforeningen har sosial utjevning som overordnet mål for hovedsatsningen «Forebygging for barn og unge.»

Vi må dele

Mennesker er ikke øyer. De lever og utvikler seg innenfor kontekstuelle rammer. En som anskueliggjør dette tydelig, er Urie Bronfenbrenner. Hans utviklingsøkologiske modell viser hvordan de sammenhengene vi inngår i, enten det er familie, økonomiske forhold, verdier og normer e.l., påvirker oss på individnivå.

Psykologiens kunnskapsgrunnlag er i konstant utvikling. Vi vet stadig mer om hva som bygger oss opp som mennesker, og hva som bryter oss ned. Å holde denne kunnskapen for seg selv vil være direkte uetisk og i strid med Psykologforeningens formålsparagraf, som pålegger oss å arbeide for «... å forbedre menneskers livsvilkår gjennom utvikling, formidling og praktisk anvendelse av psykologisk kunnskap». Derfor må vi dele. Det er det psykologer gjør når de noen ganger tar steget ut av terapirommet, og det er steg vi bør heie fram.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 56, nummer 3, 2018, side 213

TEKST

Tor Levin Hofgaard, president i Norsk psykologforening